

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Însemnătatea foilor.

Am spus în nrul trecut, că reponând pe neașteptate presidentul republicii franceze, Faure, a fost ales în locu-i *Emil Loubet*. După alegere s'au dus mulți să-i gratuleze, și între aceștia au fost membrii corpurilor legiuitoare, adecă senatorii și deputații și deodată cu ei au fost și reprezentanții foilor, mai mulți redactori.

Noul president Loubet, mulțumind pentru urări, a asigurat pe gratulanți, că el va lucra din toate puterile pentru împăcarea partidelor și astfel pentru *întărirea Republicii*, va să zică pentru întărirea și înaintarea Franciei și întorcându-se către ziaristi, adecă către reprezentanții foilor, i-a rugat să-l *spriginească în această lucrare*.

Împrejurarea aceasta este de însemnătate, căci ea ne arată deoparte *puterea* ce o au foile în o țară cultă, cum e Franca, de altă parte se vede din ea, cât de mult sunt *prețuite* foile în țările înaintate în cultură.

Căci, să vedeți d-voastră, nu e mic lucru, când un cap ales al unui stat de peste 42 milioane de oameni din cei mai culți, cum sunt Francezii, un cap de stat, care are puterea unui împărat, vine și cere spriginul foilor, a presei cum se mai zice, ca se poată lucra cu isbândă pe terenul întăririi și înaintării patriei!

Împrejurarea aceasta adevăratește cele zise mai sus despre însemnătatea foilor.

Am amintit acest cas ca un exemplu, ca o pildă invederată, căci afară de acesta foarte de multe-ori ni-se dă prilej

a vedea, cum publicul mare din țările culte ale Apusului prețuește ziaristica sau foile.

Și când vedem aceasta, ne gândim și ne întrebăm, cum stăm cu foile la noi, la poporul român? În privința aceasta nu putem da un răspuns mulțumitor. Știm noi, că nu ne putem măsura nici aici cu Francezii și cu alte popoare mai culte. Noi, apăsăți de o soartă vitregă, abia acum începem a ne deștepta și a face începuturi pe terenul cultural și aceasta ne este încâtva scusa. Dar' trebuie să pricepem și noi glasul vremurilor, să urmăm pildele bune, ce le vedem la alții și să ascultăm sfatul și îndemnul acelor dintre noi, cari pricep marea chemare și însemnătate a presei. Căci cu bucurie vedem, că încep și oamenii noștri a simți puterea foilor noastre, atât în privința politică, cât și culturală. Din păreri ce ne-au sosit la redacție dela mai mulți, dăm azi una, care e următoarea:

Mucruș, în 8 Februarie c.

Onorabilă Redacțiune!

Eu n'am fost la nici o școală afară din comuna noastră, dar' mulțumită lui D-zeu atât am putut învăța, că astăzi sunt cantor la sf. noastră biserică. Pe lângă mica leafă, ce o am ca cantor, am muncit ziua noaptea de mi-am agonisit nițică stare, — dar' am câștigat-o pe cale cinstită, ear' nu după-cum ne spuneți în nr. 6 al *Foii Poporului*, că se tânguește »Budapesti Hirlap« despre mișeliile ce se fac din partea Maghiarilor, că în sinul lor a intrat credința:

»Îmbogățește-te dacă poți pe cale cinstită, dacă nu și pe altă cale«.

Eu de când celesc »Foaia Poporului«, zic și voi zic, că m'am luminat în toate privințele, încât nu sânt în stare se pot descrie, pentru aceea aș dori, și totodată și rog pe toți cetitorii »Foii Poporului« ca să stăruiască cu toate puterile, să putem lăși și băga această lumină în toate colibile noastre românești, fiindcă cetind »Foaia Poporului«, fiecare va ști ce are de făcut ca Român adevărat și a-și apăsă dreptul seu.

Această epistolă am scris-o după-cum am priceput, fiindcă științe câștigate din școală nu am, numai cum m'am deprins cetind »Foaia Poporului«.

Ioachim Lainer,
cantor.

Eată însemnătatea foilor noastre, în șirul cărora ocupă un loc de cinste și *Foaia Poporului*, recunoscută și de oameni de ai noștri. E vorba numai, că cei mai pricepuți trebuie să lumineze pe cei-ce încă nu știu, că ziaristica răspândește în toate părțile raze de lumină și ea este pentru ori-ce om o școală de cea mai mare însemnătate.

De aceea zicem la toți: cetiți foi, ca să vă luminați, căci azi fără lumină nu putem nici trăi, decum înainta.

Jurământul Metropolitului.

Noul metropolit român gr.-orient. *Ioan Meșianu* a depus jurământul, Luni, în 27 l. c. înaintea Maj. Sale, fiind de față ministrul de culte Wlassics. Mai rămâne acum ca Excelența Sa să fie întronat în scaunul arhiepiscopesc și metropolitan prin *congres*, care se va întruni în curând.

FOITA.

POPA TOMA.

(Urmare).

Numai de popă și de hărnicia lui povesteau toți pe la casele lor, ear' muierile se uitau cu jale la biserică și la casa popii, și cu drag suflet ar fi voit să-și știe face și ele casele așa albe ca a popii și ca biserică; dar' o măiestrie ca aceasta era mai pe sus de mîntea lor. Le spusese diecița și crîsniceasa, că cu var le-au făcut așa albe; auzise și ele de var, ba unele și vîzuseră în alte sate și pe la orașe case vîruite, dar' varul acela de unde să-1 aibă? Că o unică dată se spunea, că se zărstise și prin Mesteacăn un biet vîrar cu un car de var, dar' drumul cel rău și bolovănos deoparte, sărăcia poporului de altă parte, împreună cu ne-

știința folosirii varului, îl făcu pe bietul creștin să se joare, că veci purure vecinică nici un vîrar nu va mai călca în Mesteacăn, cu atât mai vîrtos, că neputîndu-și vinde marfa și apucîndu-1 o ploaie zdravănă, fu nevoit a-și descărca varul în vale, că de nu îi ardea și carul.

La vecernie oamenii se adunară par'că și mai mulți decît dimineața la slujbă, popa Toma cânta frumos și respectat cântările cele frumoase, ear' după eșirea din biserică le mai aduse aminte să nu-și uite pe ziua de mîne a veni oât pot de mulți cu topoare și cu sape.

Peste deal dela Mesteacăn, cale de o jumătate oră, este satul Merișor, renumit pentru mulțimea și bunătatea merelor ce cultivă acolo oamenii, cu deosebire bătrînul popă Moise, care și este întemeietorul satului și cel dintăiu popă din acea comună. Zic cel dintăiu, de oare-ce până s'a popit el, cam la începutul acestui veac, Merișorul nu avea popă, era

un sătuț de câteva case împrăștiate, cari erau așezate între hotarele Ponorului și al Mesteacănului. Merișorenii trăgeau din când în când parte la bisericuța din Ponor, parte la cea din Mesteacăn, dar' popindu-se popa Moise și fiind din Merișor, a rămas popă acolo, îndestulit cu lucrul mînilor lui, de oare-ce dela cei câțiva poporeni săraci și iobagi puțin venit putea ave.

Popa Moise era acum om ca de 70—75 ani, fără copii, fără preoteasă și trăia ca un pusnic din cultivarea pomilor și stupilor; el învăța pe Merișorenii meșteșugul aitoiroi pomilor, dela el se îndemnase ei să cultive așa mulți și buni pomi, el era cu drept cuvînt părintele Merișorenilor. Satul, care-l aflase el mic și sărac, acum era mărișor, curățel și în stare bunicică; avea biserică frumoasă de peatră, o bună casă parochială înzestrată cu grajduri și șuri bune, ear' sătenii erau bine îmbrăcați și bine hrăniți, pe lângă toată iobăgia

Procese de presă. Foile naționalităților continuă a fi prigonite. Zilele aceste s'a început proces de presă împotriva foii slovace *Narodni Noviny*, pentru un articol intitulat »Slovacii și coroana lui Stefan cel Sfânt« (craiu cel dintâiu al Ungariei).

Tot zilele trecute s'a pertractat procesul de presă, făcut *Tribunei Poporului* pentru un articol »*Țeară fericită*«, în care se sbiciuesc acei diregători cari ca Krivány și alții, defraudează bani publici. Procesul s'a ținut la Orade, în 22 Febr. c., luând răspunderea pentru el dl *E. Măglaș*. Apărător a fost avocatul din Oradea-mare *Dr. Aurel Lazar*. Procesul s'a făcut, pe temeiul, că articolul cuprinde așitare împotriva Maghiarilor, a diregătorilor și a »domnilor«. Astfel a prezentat procurorul acusa, ear' acusatul și apărătorul au resfrânt cele susținute în acasă. Cu deosebire a arătat dl *Dr. Lazar* cu puternice dovezi netemeinică acusei.

Dar' toate n'au folosit nimic, căci în țeara aceasta e așa, că »*Turcul te bate, Turcul te judecă*«. Astfel a fost osândit acusatul, dl *Măglaș* la 2 luni temniță de stat și 10 fl. pedeapsă în bani.

Să le fie de bine!

Școale de stat. Se știe că ministrul maghiar de culte și instrucțiune publică a primit împuternicirea dela parlament, ca în cadrul budgetului să ridice o mie de școale de stat, ca suvenire — *millenară*. În ministerul de culte s'a compus acum conspectul despre prima serie a școalelor de stat, ridicate pe baza acestei împuterniciri parlamentare, și zărele maghiare sânt vesele, că din 134 de școale de stat ce s'au ridicat, 57 numai cad pe Maghiari, ear' restul de 77 pe *naționalități*. Presa maghiară vede aici un urias progres pe terenul — maghiarisărei.

Sinamăgire și miopie. Le-a ridicat guvernul maghiar printre naționalități, nu e vorbă, dar' se spună guvernul cine-și pune piciorul în ele? Naționalitățile sigur că — *nu!*

Noul guvern. Săptămâna trecută a apărut în foaia oficială (a țerei) denumirea noilor ministri ai Ungariei, cari 'i-am publicat în nrul trecut al foii noastre.

Ei au depus în 27 Februarie c. jurământul înaintea Maiestăței Sale în Viena și apoi s'au înfășoșat în dietă.

Prin vot universal. Dieta provincială din Austria-de-jos va ave în curând să se ocupe cu un nou proiect de lege, privitor la *reforma electorală*, ce 'i-s'a prezentat zilele trecute. În acest proiect de lege, numărul deputaților din dieta provincială a Austriei-de-jos, se ridică dela 78 la 90, astfel ca cei doisprezece deputați noi, dintre cari șese va ave Viena s'e 'i aleagă, să fie trimiși în dietă *prin vot universal*, aleși de o *curie generală electorală*.

Pretutindenea se extinde dreptul electoral, numai la noi — *nu.*

O fi!... »*Pesti Napló*« se laudă, că cercurile mai »*cumpătate*« românești desaproabă pe cei 17 tineri, cari 'și-au uitat de sine și s'au făcut solidari cu *Bolcaș*. Direcțiunea fundațiunei *Gozsdu* și ale fundațiunilor din *Năsăud* și *Oradea-mare* au luat deja măsuri, ca să lipsească de stipendii pe stipendiștii dintre tinerii eliminați. Afară de aceasta tinerii eliminați vor fi discreditati și de către colegii lor »*patriotici*«, cari în frunte cu profesorii *Moldován Gergely* și *Csokán János* pregătesc o puternică lucrare contra lor. Vreau să protesteze adecă prin un manifest către inteligența română și maghiară »în contra păcătoaselor uneltiri, prin cari câțiva oameni slabi, vor să strice tinerimea în parte preponderantă muncitoare și patriotică«.

O fi, o fi! Nu pentru alta, dar' pentru-că — *pasărea mălaiu visează!*

Din Francia.

Înmormântarea lui Faure.

Joia trecută a fost petrecut la locul de vecinică odihnă răposatul president al Republicei franceze, *Felix Faure*.

Conductul a plecat dela palatul *Elysée* și a avut se facă o cale lungă până la biserica *Netre Dame* și de aici mai departe la cimiter. Stradele pe unde a trecut erau ocupate de mulțimea curioasă, peste 50 mii de oameni. Ordinea o susținea poliția și miliția. Casele au fost împodobite cu steaguri și covoare negre, de jale.

La înmormântare au luat parte tot ce are Frania mai ilustru și trimișii statelor străine, cari prin îmbrăcămintea lor elegantă și frumoasă atrăgeau privirile oamenilor. A luat parte și *Loubet*, însoțit de prim-ministrul *Dupuy* și presidentul camerei *Deschanel*.

Conductul a sosit fără nici o întâmplare deosebită la 3 ore în cimiter și aici s'au ținut vorbirile. Au vorbit *Franck Chauveau*, vicepresidentul senatului, *Deschanel*, *Dupuy*, *Lockroy*, ministru de marină, apoi *Guillain* în numele coloniilor franceze și mai mulți deputați.

În ziua înmormântării s'au făcut slujbe d-zești pentru răposatul president în mai multe orașe de frunte ale Europei, precum în *București*, *Viena*, *Roma*, *Berlin*, *Sofia*, *Belgrad* etc.

După înmormântare *Loubet* a dat un prânz strălucit în cinstea trimișilor statelor europene.

Împotriva Republicei.

În seara zilei de înmormântare s'au făcut mari demonstrații și tulburări în *Paris*. Poliția a împrăștiat în mai multe locuri pe tulburători și a prins din ei o mulțime.

Între tulburători cel mai primejdios a fost *Derouléde* și soțul seu *Habert*, deputați și capii însoțirii »*Liga patrioților*«. Acestia au voit să înduplece pe generalul *Roger*, care se întorcea cu soldații la casarmă, s'e 'i conducă contra *Elyseului*, și să răstoarne pe *Loubet* și să facă o Republică mai poporală. *Roger* nu 'i-a dat ascultare și *Derouléde* cu soțul seu au fost prinși în casarmă și acum urmează cercetare împotriva lor.

grea ce o purtau. E drept că aveau și venit din poame, miere și ceară, care pe atunci se plăteau foarte bine.

Popa *Toma* din *Mesteacăn*, îndată-ce eși în *Duminea Floriilor* din vecernie, își luă bătă și o călcă ață la părintele *Moise* din *Merișor*. Într'o jumătate de cias fu acolo, peste deal, și pe părintele *Moise* îl află singur acasă, cetind din *Psaltire*.

— Bună ziua, părinte *Moise*, îi zise popa, *Toma* intrând în casă.

»Dzeu te blagoslovească, fiule, treci și șezi! De unde ești?

— Eu sânt popa *Toma* din *Mesteacăn* și am venit pân' la d-ta, pe o leacă de vreme, să mă rog de unele sfaturi bune și înțelepte, că ești bătrân și pățit, ear' eu sânt tinăr și neumblat în lume.

»Îmi pare bine, frate părinte«. îi grăi popa *Moise*, »îmi pare bine că te-a adus *Dumnezeu* la casa mea. Auzfi din

poporeni că au *Mestecăni* popă, dar' bătrân fiind nu prea es din sat și astfel nu prea cunosc pe preoții cesti tineri. Vei duce-o greu în *Mesteacăn*, frate părinte, chiar acum la început, că poporul e calic, locul rău, neorînduală mare, dar' cu minte și cu înțelepciune îți poți croi vieață liniștită acolo, numai de s'ar milostivi *Dumnezeu* să trimită darul seu peste toată zidirea și să lumineze și mintea *Mestecanilor*. Așa a fost și *Merișor* acuma-'s 50 de ani cum e azi *Mesteacănul*, ba mai rău, că erau numai câteva case, dar' azi vezi ce rînduală au poporeni mei? Unde mai vezi oameni bine hrăniți și îmbrăcați ca poporeni mei? Unde vezi vite mai de preț ca la ei? În care sat mai vezi biserică de zid, chiar la iobagi, cum vezi la ei? Ear' eu, mulțam *Doamne*, am tot ce-'mi trebuie. E drept că m'a certat *Dzeu*, poate pentru păcatele mele ori pentru a părinților mei, că 'mi-a luat preoteasa fără de a-'mi da următor, dar' ce dă

Dzeu toate sânt bune; *Sfinția Sa* știe ce ne dă și de ce ne dă? Acum am un nepot lângă mine, s'e-'mi fie razim bătrânețelor«. Așa grăi părintele *Moise* din *Merișor*, ear' părintele *Toma* îi spuse și el întâmplarea cu scoaterea lui din *Bogata* și venirea lui în *Mesteacăn*, apoi adause: »Părinte *Moise*, de mâne voiu să încep și eu ceea-ce *Sf. Ta* ai început acu-'s 50 de ani. Am chemat pe mâne dimineață din toată casa câte un om cu secrete și sapă; vom face o leacă de gard jur împrejurul porțiunei canonice; vom rări mestecenii unde sânt rari și-'i vom scoate din rădăcină, ca să se ivească câteva lazuri bune de fân; vom săpa cu sapele în apropierea casei parochiale să fac loc de cucuruz, baraboi și de câteva straturi. Apoi am băgat de seamă că pe coasta bisericii sânt mulți meri și peri pădureți, nnii mai groși, alții mai subțiri, aș cerca s'e-'i altoesc în fața poporenilor, ca să învețe și ei meșteșugul acesta, dar' nu am crenguțe de pomi

Deodată cu aceasta poliția a aflat, că și prințul de Orleans, coborîtor din vechii regi ai Franciei, are de gând să facă o mișcare cu partizanii sei pentru răsturnarea Republicei. Poliția a cuprins la Paris mai multe scrisori de ale lui, din care s'au descoperit uneltirile și ele vor fi zădărnice. Prințul se afla în Belgia, de unde a plecat în Italia.

Acum în Paris și în Franța e liniște.

DIN LUME.

Răscoală în Albania.

În țeara Albania, supusă Turciei, s'a iscat o răscoală primejdioasă a Albanezilor de legea turcească. Ei au început a jefui și omori poporația creștină (sârbă), ear' pe soldații trimiși să-i liniștească, 'i-au învins. Din soldații răniți au fost duși mulți la Constantinopol. Răscoala e mai puternică în ținutul Mitroviței.

Răscoala din Albania poate să îndemne la răscoală pe neamurile din Macedonia vecină, unde asemenea s'au băgat de seamă semne de răsvrătire.

Din toate părțile.

Sultanul primind în audiență pe ambasadorul nostru, baronul Calice, 'i-a spus, că va lua măsuri pentru ca administrația și justiția să fie imparțială, legile să fie executate cu promptitudine și excesele să fie pedepsite. — Promisiune turcească!

Din Petersburg se depeșează, că Țarul a împărțit Papei, cu cel mai mare regret, că n'a putut să isbutească ca și Sanctitatea Sa Papa să fie invitat la conferența de pace.

Lupta în Filippine continuă. Agenția Reuters are știre din Hong-kong, că guvernul Filipinelor a dat un manifest, în care declară în fața lumii culte, că vor lupta până la cea din urmă răsufare contra Americanilor și în cas de lipsă și femeile vor prinde arma pentru independența patriei.

Milan, exregele Sârbiei va părăsi de nou Serbia, din cauză că a atras ura Rusiei asupra țerei. Milan a primit o sumă oarecare din împrumutul sârbesc contractat mai în urmă. El se stabilește deocamdată la Paris. De comandant suprem al oastei a fost denumit în locul lui, Belimarcovici.

buni. De aceea veni la Sfinția Ta să fii bun să-mi dai, de care crezi d-ta că sînt mai bune, că de voiu avè noroc să se prindă și să mă urmeze poporenii, atunci numele Sfinției Tale va fi binecuvîntat în veci de urmașii noștri.

Așa grăi părintele Toma, ear' părintele Moise se sculă de pe scaun, își făcù o sfântă cruce zicînd: Mulțam Doamne că am următori, apoi îmbrățoșînd pe părintele Toma îi zise:

Frate Părinte!

Azi e Dumineca Foriilor, dar' pentru mine e de mai mare bucurie decât ziua Paștilor! Când vîd frați de ai meisuindu-se să-și ridice neamul din sărăcia trupească și suflătească, când vîd că chiar cu ajutorul meu vor să înceapă acest lucru, atunci sînt mai fericit decât Aron când 'și-a aflat toiagul înverzit, mai fericit decât Moise când a primit tablele legii, mai fericit decât Zaharie când 'i-s'a deslegat limba.

SCRISORI.

Învătător harnic.

Valendorf, în 4 Februarie 1899.

Stimată Redacțiune!

S'a zis și se zice, și cu drept cuvînt, că sufletul școlai și al înaintărei tinerimei noastre este învățătorul, și într'adevăr fericită se poate numi comuna aceea, care are în fruntea sa un învățător știutor de chemarea sa. Un astfel de învățător avem noi în mijlocul nostru, care numai la începutul anului acesta școlastic a venit, și am putut să ne convingem ce poate face un învățător bun.

Într'un timp scurt, învățătorul nostru Filaret Deșorean a pus tinerimea noastră școlară pe un temelu sănătos, a dat tinerimei crescute prin prelegerile sale, directivele moravurilor bune și a dezvoltat simțământul național în măsură foarte frumoasă. Ear' noi țărănimea, cu inteligenți puțini ce avem, ne-a adunat în fiecare săptămîna de 2—4 ori la școală de seara, unde ne-a pus la îndemînă cetirea foilor și a altor cărți folositoare din biblioteca d-sale, formîndu-ne o adevărată casină, și ca lucrul să fie și mai cu temelu, ne-a îndemnat de am înființat un fond al numitei casine pe basă de statute. Și alte multe porniri folositoare, cari în fața consătenilor maghiari ne servesc spre laudă. Tot sub povăța acestui brav învățător, tinerimea noastră a predat în 12 Februarie o producțiune teatrală împreună cu joc, care a stors mirarea tuturor. S'a dat »Cinel-cinel« și »Căzac și Volentir« cu frumoasă isbîndă.

În piese au jucat junii: Ioan Șoner, Nicolae Boer, Andreiu Boer, Ana Drăghici, Ana Boer, Maria Muntean, Victoria Boer și Elisabeta Cismas din loc, apoi țărani, la cari toți cu drag ar fi căutat toată noaptea. S'a mai declamat apoi: »Sentinela română«, de Nicolae Boer, »Oda ostașilor români«, de Ioan Șoner. În fine o copilă ca de 9 ani a cântat solo (singură) »Eu sînt fiică de Român«, cu atîta plăcere, încât îți era mai mare dragul a o privi și auzi. Venitul a fost menit în favorul școlai pentru înființarea unei biblioteci școlare. Din inteligența din apropiere încă am avut norocire.

Eată, dle Redactor, ce poate face un învățător brav. Aceasta servească-i dlui învățător spre încurajare, ear' poporului nostru spre fală și mîngăiere. Prezenții.

Numai înainte.

Moșnița, la 22 Ianuarie v. 1899.

Onorate Dle Redactor!

Comuna noastră Moșnița e o comună curat românească lângă Timișoara. Până mai anii trecuți am avut 2 preoți cu numele Procopiu Martin, care de 2 ani e bolnav și infundat în anii bătrînețelor și dl Dinilrie Adam, în care ne-a rămas toată nădejdea, vîzîndu-l cu inima cătră parochieni.

Învățătorul nostru cel bun, dl Vichentie Cerneți, ne-a părăsit de vre-o câțiva ani pensionîndu-se. El a fost care ne-a învățat pe noi cesti tineri, pe părinții noștri, pe moșii noștri, și când cauți, toată comuna știe scrie și ceti, și mulți din noi țin și foi. Dela dînsul am rămas cu o dulce aducere aminte, cu ce e mai scump unei națiuni, cu învîțătura, apoi am rămas, tineri și bătrîni, vre-o 20 de cîntăreți în strană, învățați tot de dînsul, fără plată. Tinerii noștri din tragere de inimă cătră învățătură ne-am compus la 1889 un cor mixt plătînd la un dirigent de ne-a învățat sf. liturghie și câteva cîntări naționale; dar' spre lauda noastră, acum nu mai avem lipsă de a plăti nimînui, căci avem 3 conducători dintre noi, bine instruați. Corul, la Sf. Nicolae a cîntat foarte frumos sf. liturghie pe 6 tonuri, sub povăța conducătorului Vasile Crișmariu. La îndemnul dînsului, am cîntat la toate sîrbătorile, și în tot anul am dat câte un concert cu teatru, care întotdeauna a reușit bine.

Dar' cu durere trebuie să amintesc, că de cînd ne-a părăsit vrednicul învățător V. Cerneți lăsîndu-se în pensiu, s'au perîndat vre-o 7 învățători tineri, dar' nici unul nu a fost în stare să ne conducă corul nostru.

Acum este ales de 2 ani dl Efrem Hedeșan, care în loc să ne învețe, nu ne lasă să cîntăm în strană, noi cîntăreții cei baș bătrîni, ci cîntă numai el cu 3 copii, pe cari 'i-a învățat și el glasurile. Precum se știe, noi economii nu mai putem cînta în toată Dumineca

Frate părinte: Îți dau crenguțe câte vrei, îți dau și pomi altoiți gata numai să-ți pui în grădina frăției tale, din care să poți lua și da crenguțe la tot satul, îți dau... vai de mlne... îți trimit mîne pe crîsnicul meu un car încărcat de pomi tineri, pune-i în grădina cea mare, învață-ți poporul se facă asemenea și darul lui Dumnezeu va fi cu frăția ta și cu el.

Deodată cu scara fu popa Toma acasă, voios și fericit de cele-ce-i vîzuse ochii la părintele Moise în Merișor. Cum ajunse acasă, începù a spune preotesei astfel:

Preotesica mea! Minuni, auzi tu, minuni am vîzut la popa Moise în Merișor! Nu-ți pot spune ce am vîzut! Uite ici, pe astă vreme, în săptămîna Paștilor, mere, preotesică, mere ca merele, de par'că ieri le-am luat de pe pom. Apoi câte! Ți-a trimis câte am putut băga în buzunarul sumanului.

Apoi să vezi la el grădina, preotesică, grădina ca un raiu, plină de lisniți chiar ca a noastră de mesteceni. Uite ici, 'mi-a dat mlădițe, dacă s'or prinde în pomii cei pădureți ce-i avem pe coastă, vor face poame bune, care se stee până la alte poame. Mîne-mi trimite prin crîsnicul pomișori mici ca degetele să-ți răsădesc în grădina și peste câțiva ani și noi vom avè ce are popa Moise.

Aceste le spuse popa Toma tot într'o răsufare, ear' preoteasa privia uimită la merele ce le pusesse popa pe masă și care ai fi jurat că-s din pomul lui Adam, atît erau de amăgitoare, galbine ca aurul și umpleau casa de miros. Luă preoteasa unul și îmbucă cu lăcomie din el și aflîndu-i gustul mai pe sus decât fața și mirosul zise: Părinte Tomă, merele aceste nu-i alt fără din pomul cel oprit a lui Adam le-ai adus, că vîzut-am și gustat-am eu mere în a mea vieță, dar' ca aceste ba!

în strană, de aceea am mers la sf. sərbători să cântăm și noi, dar' învățătorul, spre rușinea noastră, nu ne-a lăsat să cântăm. Lucrul acesta se se îndrepte, că va merge treaba mai departe. Dînsul nu trebuie să ne împedecă în înaintare, ba ar trebui să ne dea pildă, abonându-și și dînsul vre-o foaie, căci acum nu ține nici una.

Vichente Goletti,
corist și cântăreț.

Alegere de jude primar.

Cladova, la 17 Februarie 1899.

Stimate Domnule Redactor!

Mercuri, în 15 Februarie n. a. c. s'a ținut în comuna noastră Cladova (comitatul Aradului) alegerea de jude primar. Actul alegerii l-a îndeplinit domnul protopretor cercual din M.-Radna, Csukay Sándor.

Alegerea s'a început după 9 ore, și a durat ca trei pătrare de oră. Pentru postul de jude primar au fost candidați din partea vrednicului protopretor sus amintit, trei bărbați și anume: Iefta Dascal, Zaharie Todor și Ioan Muth. Dintre acești bărbați a fost ales cu majoritate, de jude, zelosul și vrednicul bărbat Iefta Dascal, care și-a câștigat iubirea și dragostea de către toți conlocuitorii din comuna noastră, aplaudându-l cu toții, cu se trăească Iefta Dascal!

Vrednicul jude încă n'are împlinită bine vîrsta de 40 de ani, și acum împlinește al 15-lea an, tot ca jude primar neîntrerupt în comuna noastră, cu drag și iubire de către toți conlocuitorii din comună și jur, și a stăpînirilor mai înalte. Dînsul este și știutor de carte, își poartă oficiul seu nevătemat în ale științelor ca un notar.

Mai mare bucurie au cuprins pe toți căți erau de față la alegere, cu mic cu mare, ba chiar și pe femei, când au văzut că vine chiar bătrânul și vrednicul de laudă protopretorul Csukay Sándor, pentru-că știau că acum va fi pace și liniște, și pe voea poporului întreg.

De când vrednicul bătrân, protopretorul Csukay Sándor stăpânește peste cercul M.-Radnei, totdeauna a fost pace și liniște la toate întîmplările, n'a fost

lipsă de gendarmi, ba chiar de au și fost nu era lipsă, precum am înțeles din mai multe părți, că la alegerile de primar s'au întîmplat chiar omoruri, impușcând gendarmii și străpungînd cu baionetele lor pe oameni, nu, Doamne ferește!

După-ces'a gătat alegerea de primar, protopretorul a mulțumit alegătorilor și la tot publicul, zicînd: vă salut pe toți, iubitorilor alegători, că ved, că sînteți în pace, și mi-ați făcut și mie bucurie, și gratulez și pe noul jude la mulți ani!

Poporul întreg a strigat, se trăească! De aci alegătorii și toată mulțimea s'au îndreptat către casa judeului, noului ales, unde li-s'a împărțit aldămașul și a urmat și petrecere cu joc în curtea noului ales jude până seara, fără vătămă ori ceva deosebit. T.

Dreptatea nu piere.

De pe Rîul-Gurghiului, 18 Febr. 1899.

Mult Onorate Dle Redactor!

În vara trecută s'a publicat în Foaia Poporului o scrisoare, tot de pe Rîul-Gurghiului, cu titlul: *Isprăvile unui notar*, despre care pot să zic că, ceea-ce s'a scris au fost fapte adevărate. Patriotul maghiar cu numele *Henter Kálmán* în urma defraudării de aproape 4000 fl. și-a luat catrafusele și s'a făcut nevăzut, lăsînd în urma lui o mulțime de datorii. Dar' nu e destul cu atîta, că a păpat banii aceluia, cari l-au împrumutat și cari astăzi se uită la cambii și obligațiuni cu tristeță, ne mai sperînd că îi vor mai primi, ci a păpat mai mulți din ai statului, cari trebuie să-i plătească bietul popor.

Acuma în urma lui, rămînînd postul de notar vacant, l-a ocupat din 1898, adecă de când a fugit numitul, subnotarul Málnásy, de naționalitate Ungur, însă om cu inimă bună față de toți. În anul 1896 a fost denumit ca notar în Ibănești *George Ternoveanu*, dar' nu am avut fericirea de a-l ave mult timp în mijlocul nostru, fiindcă după o jumătate de an a fost suspendat din mai multe motive false și mai virtos pentru-că sus numitul e Român bun!

Acuma, după un interval de 2 ani de zile, luptînd și arătînd la toți acei

răutăcioși contrari, că el nu e omul acela care a făcut rele, păgubind, surpînd și mîncînd atît dela popor, cît și dela stat, precum îl învinovăteau rîuvoitorii. În urma proceselor și a recursurilor aprobate de ministerul din Budapesta l-au recunoscut de nevinovat, și totodată l-au întărit earăși de notar substituit în Ibănești, luînd în seamă cancelaria notarială în 10 Februarie a. c. dela fisol-găbirul Reghinului.

Mulți din aceste 3 comune românești aparținătoare acestui notariat, se bucură de aceasta, dar' sînt și rîuvoitori, cari n'ar fi gîndiți nici-cînd, că lucrurile vor ajunge aci. Noi însă ne bucurăm, căci mergînd în afaceri la cancelarie nu sîntem siliți a vorbi limbă străină, neștiind, ci ne folosim de limba noastră maternă.

În urmă, la toți acei contrari de present și cari sînt și din trecut cu spinul în talpa piciorului, le zic atîta:

Dreptatea nu piere
Și nici nu va pieri!

Rîureanul.

Producție în Ucia.

Ucia, 23 Februarie c.

Onorată Redacțiune!

Subscrișii nu putem trece cu vederea frumoasa producțiune teatrală-musicală și declamatorică, ce a aranjat harnicul nostru învățător *Ioan Bărbat* cu copiii de școală, Duminecă, în 7/19 Februarie 1899, în folosul bisericii. Mare mulțumire sufletească am simțit cu toții la auzul frumoaselor cântări corale, declamarea de poesii și dialoguri, cari toate au reușit foarte bine, încât publicul, destul de numeros, s'a simțit foarte mulțumit și într'adevăr săltau de bucurie sufletele părinților, cari erau de față, vîzînd cum micii lor copilași se învîrteau pe bină ca și niște floricele. Au rămas fermecați de acest fapt, că așa ceva, de când e Ucia nu au mai văzut.

Laudă conducătorului acestei producțiuni, care și cu acest prilej a arătat, că este vrednic de chemarea sa. Durere însă, că dintre părinții copiilor, la cari ne așteptam mai mult, numai puțini au luat parte la această producțiune, cu toate-că harnicul preot-administrator *Nicolau Borzea*, le-a arătat prin o cuvîntare ținută în sf. biserică scopul acestei petreceri și că venitul curat va fi al bisericii.

Suprasolviri am primit dela următorii domni, cărora le aducem mulțumită și pe această cale:

Ioan Marinescu, notar cercual 40 cr.; Nicolau Mihaiu, vicanotar 35 cr.; Moise Burs, paroch gr.-cat. 35 cr.; Georgiu Codrea, învățător de stat 35 cr.; Nicolau Bărbat, inv. pens. 10 cr.; Georgiu Bărbat, inv. 10 cr.; Petru Bărbat, vicanotar 5 cr.; Alexandru Comșa, pract. de notar 5 cr.; Aurel Borzea, pract. de contab. 5 cr.; Martinek Károly, respicient 15 cr.; Maier Orenstein, negustor 10 cr.; Johann Rotșild, soldat 35 cr.; Mátyás Ioan, finanț 15 cr.; Figuli Ioan, finanț 15 cr.; Ráb Mihály, finanț 15 cr.; Ignatie Gurlea, cantor 10 cr.; Irimie Minu, cantor 10 cr.; Riha Fridrich, pantofar 15 cr.; Gavril Gabor, morar 5 cr.

Nicolae Gurlea,
epitrop.

Nicolae Cucu,
notar parochial.

RÎS.

Că e fudul Țiganul, asta se știe.

Un Țigan ședea la masă și mânca niște costițe de purcel, frumos fripte, cu castraveți acri și cu pâne albă ca floarea de cireș.

Bre! Țigane, dar' bine trăești tu, — grăi un Român, care trecu pe lângă el.

Ce folos? — răspuse Țiganul, — mîncînc, mîncînc, dar' nu mă vede nimeni.

Doi Țigani se întorceau flămînzi dela tîrg.

Măi, — grăi unul dintre dînșii, — bună ar fi acum brînză, pe care o gustaserăm în tîrg.

De! — îi răspuse celalalt, — bun'ar fi de bună, dar' tu știi, că ustura.

Ustura că nu era! —

Ba era, dar' nu ne da!

— Așa vom avè și noi peste câțiva ani, draga mea preoteșică. — Puțin au durmit în noaptea aceea popa Toma și preoteasa lui, tot despre pometuri au povestit, ear' de către ziuă, când au ațipit o leacă, numai grădini de pomi și raiuri pămîntești cu mere de argint și de aur visară.

Deodată cu ziua mai întreg satul era la casa parochială, bărbații cu topoare și săcuri, ear' muierile cu sape și hârlețe. Ziua se croia frumoasă. Soarele răsărea ca un măr de foc și înveșelea vîzduhul, mii de paseri ciripiau prin crengile mestecenilor cele mirositoare, care chiar atunci își desvîleau frunză de frunză de pe muguri, ca pe niște gheme mici verzi. Totul era plin de bucurie, pe tot locul se vedea bună-tatea și puterea lui Dumnezeu.

(Va urma).

C. A. Rosetti.

— Vezi ilustrația. —

Dăm azi portretul unuia din cei mai însemnați bărbați și mari patrioți ai României, C. A. Rosetti. El s'a născut la 1816. Învățătura mai înaltă și-a câștigat-o la Paris, de unde s'a întors în țeară la 1846, așezându-se în București. În curând după aceasta se puse pe cariera politică și luă parte însemnată și hotăritoare aproape la toate mișcările și marile fapte ce s'au petrecut în România dela 1848 încoace, până la moartea sa, întâmplată la 1885. El a fost în mai multe rânduri deputat și ministru și a luptat între altele și pentru îmbunătățirea soartei țeranului român. Rosetti este însemnat și ca scriitor și ziarist. El a întemeiat foaia *Românul*, care există și azi și pe care a ridicat-o la mare vază, redactându-o în decurs de 29 de ani.

puțin 2—3. Ce se zicem apoi de comunele, în cari nici din partea diregătoriilor, nici din a singuraticilor proprietari nu se face nimic contra primejdiei?

Să nu creadă oamenii, că dacă nenorocirea 'i-a ajuns odată nu se întoarce de nou; nici cei-ce n'au dat încă jertfe, să nu creadă, că nu le vor da. Singur »*grija bună va trece primejdia rea*«. De aceea nu folosește, ci tocmai o foarte păgubitoare și împrejurarea, că mulți tănuiesc casurile de boală și de moarte, pentru-ca să nu fie opriți dela țîrguri: ear' cu chipul acesta boala se răspândește la vecini și mai departe în comună. Sau dacă unul din porcii, cari au fost într'un coteț, ori și numai într'o curte cu vre-un porc mort de ciună, s'ar duce la țîrg și s'ar vinde, cu acela boala se strămută în altă comună. Acesta însă e numai un cas din o sută; căci boala se poate răspândi pe căi nenumărate.

E drept, că știința doctorilor n'a ajuns încă să afle leac sigur contra ciumei; dar' pe lângă anumite reguli,

nu să țin închiși, ci se lasă sau să scape în stradă, tăvălindu-se în noroiu amestecat cu murdăria dela porci bolnavi, primejdia e neînălțurabilă.

Dar' cine ar pute se spună într'un articol de ziar toate câte se cor pentru încunjurarea primejdiei; spre acest sfîrșit ar fi de lipsă o cărticică, care să o aibă fiecare plugar, ce știe ceti. În aceasta ar trebui să se cuprindă cele mai neapărate povețe. Pe calea aceasta numai s'ar pute face cunoscute mai îngrabă tuturor regulele de lipsă la tractarea porcilor pentru a fi scutiți de ciună.

Între aceste se cuprind și regulele privitoare la curățenia în cotețe și împrejurimea lor, nutrețent sănătos, apă curată de fântână, despărțirea porcilor bolnavi de cei sănătoși, înștiințarea porcilor bolnavi ș. a.

La tot cazul mai înțelept lucru e a preîntîmpina primejdia și a nu aștepta ca casa să-ți iee foc. Precum din casa aprinsă une-ori se mai și poate mântul ceva, tot așa și din porcii din o curte, în care a intrat ciuna. Ca mijloace se recomandă împungerea sau altoirea porcilor cu un anumit serum.

Unii dau și leacuri pentru desinfectare sau curățire pedin lăuntru. Între aceste e și următorul: 1 gram acid carbolic, 2 grame acid salicyl disolvate (topite) și 10 grame spirt de vin, împreună cu apă curată și tărîte se dau odată la zi o jumătate litră până la 1 litră de fiecare porc.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cum stăm cu ciuna porcilor?

Boala aceasta primejdioasă face de câțiva ani mari pagube economilor. Nu e comună, în care ea să nu fi dat o roată și chiar și în timpul de față se ivește aproape în toate comitatele. În Septemvrie 1897 — când turbarea ei a fost mai mare — ciuna porcilor s'a arătat în 1807 comune și în Maiu a aceluiași an în 560 comune. În 1898 a fost ceva mai domoală; dar' și în Septemvrie a acestui an ea a bătut în 1307 comune și în Aprilie numai în 326 comune.

Aici este arătat numai numărul comunelor; dar' cine nu știe, că fiecare comună în care ciuna s'a abătut, a trebuit să-și deie jertfă zeci și sute de porci?

De regulă în lunile de iarnă ciuna se domolește încâtva; cum dau însă căldurile, ea prinde putere și nimește fără cruțare. Nu voim să ne dăm de proroci, dar' sigur că și anul acesta va face mari pagube. Sămënța ei este împrăștiată pretutindenea în țeara noastră. În 18 Decemvrie, adică în ziua de Sf. Nicolae, ciuna culea porcii la pământ în 733 comune. Adică și în timpul, când de regulă oamenii își ucid s'au vînd porcii pentru multele trebuințe ale vieții, obraznica și nemiloasa ciună, chiar și în acest timp, făcea pagube foarte mari.

Dacă în unele cercuri ciuna s'a mai conținut, e semn, că atât singuraticii proprietari, cât și diregătoriile au urmat cu stăruință regulele, ce se cer pentru a pune capăt acestei boale primejdioase. De aici însă nu urmează, că nu vor mai fi ear' năpăstuiți. Până sămënța rēului nu se va stîrpi din rădăcină, putem ave temerea, că ciuna se va întoarce, când nici nu vom gândi.

Chiar și în economiile conduse cu pricepere, unde s'au luat mēsurile întinse pentru preîntîmpinarea rēului, ciuna și-a luat al seu, adică din 10 capete cel

Constantin A. Rosetti.

împlinite cu statornicie de toți, ciuna s'ar pute alunga aproape de pretutindenea și n'ar mai ave nicăiri pat cald, unde să se încuibă și să pustiească.

Economii trebuie să știe, că ciuna este o boală lipicioasă și tocmai de aceea au datorință să se păzească de ea din vreme și nu numai atunci când e în prag.

Cerință de căpetenie este, ca porcii din locuri sau curți deosebite să nu vină în atingere unii cu alții. Cu chipul acesta și dacă ciuna se încuibă într'o curte, îi este închisă calea pentru a trece și în alta.

Atâta numai tot nu e de ajuns, ci trebuie să se aibă în vedere și alto împrejurări, anume: nici persoanele din curtea unde este ciună să nu vină în atingere cu porcii din altă curte; cu apa, mîncarea, așternutul acelora ș. a. Și mai primejdios este a scoate porcii în turme, a lăsa să între în curte neguțetori de porci, iscoade, purcari sau chiar și vecini.

O mare primejdie zace și în împrejurarea, că din curțile cu porci bolnavi se scurg în strade materii, ce conțin sămënța boalei; ear' dacă porcii sănătoși

Cultura inului.

Inul isbutește în pământ bun, gunoit și lucrat în regulă. În Belgia gunoarea se face de cu toamnă, și anume pământul se adă deopotrivă cu 15 părți zamă de gunoiu și 85 părți de apă, ducându-se 120—160 hectolitru pe un hectar. Altă metodă de gunoie stă în aceea, că toamna pământul se acopere cu gunoiu și primăvara gunoiul se greblează de pe el. Cine voește se pună gunoiul sub brează, trebuie să o facă aceasta cu 1—2 ani înainte de a cultiva inul. Gunoiul măiestrit încă e bun pentru in. Dintre soiurile de acest fel îi priesc acele, cari conțin nitrogen, fosfor și cali.

Din gunoierile măiestrite se folosesc la un loc de 1200 stângini pătrați 65—85 chlgr. *chilisalitră*, cari se dă în două, restimpuri, una cu prilejul sămēnatului și alta la 4 săptămāni după sămēnat; din *superfostat* se dau primăvara înainte de începerea lucrărilor 120—150 chlgr. și din *cainită* 130—170 chlgr. încă de cu toamnă.

Inul se face mai bine după sămēnături de toamnă și primăvară, după trifoiu și în țelină.

Inul se seamēnă des și foarte de timpuriu. Pe un jugēr se recer 85—120 litru de sămēnță. Dacă vrem să avem in de sămēnță se seamēnă numai 50—65 litru pe un jugēr. Înainte de sămēnat pământul se apasă cu tăvălugul, după aceea sămēnța se seamēnă, îngropându-se cu grapa, pentru-că nu trebuie să ajungă decât la o mică afunzime. Tăvălugirea la urmă deasemenea e folositoare.

Cultura inului în țeara noastră și îndeosebi de poporul nostru este pără-

sită aproape cu totul. Aceasta cu deosebire, de când bumbacul are intrare la noi fără vamă. Dacă cultivarea inului s'ar face după toate regulile științei: în privința gunoitului, lucrării pământului, a topitului ș. a. și dacă pe bumbac s'ar pune vamă, am ajunge să vedem acest articol însemnat în economia patriei și în cea națională din nou înflorind; ear' bunăstarea plugarului dând înainte. Pentru-că, numai ce e drept, pe bumbac și lucrurile făcute din el țeara întregă dă multe milioane și, cultivând inul ca odinioară, acei bani ar circula în țeară, ear' lipsele oamenilor n'ar fi așa mari.

Îndemnăm deci poporul nostru să cultive in în măsură mai mare.

Mag'arii pe terenul economic.

Ungurii catolici, în frunte cu clerul și aristocrația lor, de câțiva ani desvoaltă o mare activitate pe terenul economic. Și pe când noi Românii de pildă am început să muncim pe terenul economic *de sus*, dela băncile orașenești, pe atunci catolicii unguri muncesc mai sistematic, căci au început *de jos*, dela *însoțiri sătenești*. Că aceasta din urmă este calea naturală a dezvoltării economice credem că e superfluu să mai documentăm. Ori-cine va trebui să admită, că precum la celelalte terene de activitate, așa și la terenul economic puterea și materia — fie și numai brută, o dă grosul poporului, țărâtimea dela sate.

Cu cât această țărâtime se află în o situație materială mai favorabilă, cu atât va pute mai bine să contribuie cu putere și materie la progresul economic; și din contră, dacă țărâtimea cutropită va fi de necazuri, dacă datoriile și usurăriile o vor copleși, sucursul seu la progresul economic îl va pute da numai pe un timp scurt, căci după aceea înlăntuit de propriile sale miserii nu numai nu va mai pute contribui la progres, fără devine o pedecă însemnată în calea progresului economic.

De sigur Ungurii catolici și-au dat seamă de acestea și pentru aceea au început munca economică *de jos*, dela țărâtime, căutând să asigure mai întâiu bunăstarea *la sate*, pentru-ca de aici se poată veni puterea de muncă și spriginul necesar pentru progresul general.

Și străduința catolicilor a dat roade însemnate, căci azi economia Ungurilor din câmpia mică a Ungariei și din multe alte părți ale țerei e canalizată cu însoțiri de credit, consum și valorisare, care își revarsă binefacerile neprețuite peste locuitorii dela sate. Până acum catolicii unguri au mai multe sute de astfel de însoțiri. Conducătorii lor voesc acum ca aceste însoțiri să le organizeze și mai bine, să le creeze *un centru* prin care diferitele însoțiri dela sate să se spriginească reciproc, să-și perfecționeze și îmbunătățească mijloacele de muncă.

Pentru alcătuirea acestui centru, mai mulți conducători catolici în frunte cu *contele Zichy Aladár* au trimis în zilele aceste un călduros apel tuturor însoțirilor creștine, îndemnându-le să sprigi-

nească înființarea acestei centrale. Inițiatorii își concheamă pe reprezentanții însoțirilor creștine la o consfătuire, ce se va ține la 16 Februarie a. e., în sa-lele clubului catolic din Budapesta.

(Va urma).

Despre Reuniuni!

Prelegere ținută în o conferință publică din Seliște, Duminecă, în 25 Decembrie st. n. 1898, de învățătorul Dumitru Mosora.

(Urmare.)

Nu 'mi-e scopul, ca cu acest prilej să vorbesc și să arăt însemnătatea tuturor Reuniunilor, mă mărginesc a face aceasta numai despre unele dintre cele mai însemnate Reuniuni, cari deja sunt înființate ici-colea și între poporul nostru, în special îmi permit a vorbi mai târziu, mai pe larg, de așa numitele »Reuniuni de înmormântare«.

Sub Reuniune se înțelege o însoțire a mai multor persoane, care are de scop *binele obștesc*. Ori-care persoană, care a intrat într'o Reuniune, în schimbul jertfei materiale cu care la intrare de obicei trebuie să contribuie, primește anumite drepturi și favoruri.

Reuniunile au diferite scopuri, unele au scopuri de binefaceri și umanitare; ear' altele au de scop mijlocirea unor pretensiuni sociale, altele înfrînarea unor patimi păgubitoare, altele înaintarea în cultură, altele înaintarea în bunăstare ș. a. În sînul poporului nostru s'au format până acum Reuniuni, cari au scopuri de binefacere și umanitar, precum sînt d. e. »Reuniunile de păstrare«, »Reuniunile de pompieri« și mai puține »Reuniuni de înmormântare. S'au înființat apoi Reuniuni de înaintarea în cultură, precum e d. e. »Asociațiunea pentru cultura și literatura poporului român«, »Reuniunile învățătoresci« ș. a. Reuniuni pentru înaintarea în bunăstare, precum sînt puținele Reuniuni de agricultură și economie și așa numitele Reuniuni de consum, Reuniunile de meseriași; avem apoi foarte puține Reuniuni de înfrînarea unor patimi, precum sînt d. e. Reuniunile de cumpătare.

Fără îndoială acestea sînt și cele mai folositoare, căci d. e. de Reuniuni, cari au de scop mijlocirea unor pretensiuni sociale, precum sînt d. e. Reuniunile de măritat și însurat sau de Reuniuni de burlaci, fete bătrâne ș. a., cari există prin America, poporul nostru, hai să zicem deocamdată nu are lipsă. Să-1 și ferească bunul D-zeu de ele.

Precum o pasere ce a scăpat printr'o întâmplare de robia căsuței unde a fost ținută din frageda-i tinereță, sboară în toate părțile, în cele mai multe cazuri chiar în gura uliului sau se așează în cursa întinsă de copilul sburdalnic, tocmai așa și poporul nostru, aruncându-și jugul ruginit al iobăgiei, devenit acum deodată liber, în momente de lipsă s'a aruncat cu o ușurătate îngrozitoare în brațele datorfiilor, pe la bănci străine, sau în ale cămătarilor, amăgit de părerea, că nici nu simți, așa de ușor le poți pe rînd plăti aceste datorfi. Călăuzit de această credință, face omul

sărac un început de datorie, și vede el când îi vine rîndul să plătească rata, că n'ar fi chiar greu, dar' nici așa ușor nu e, și plătește el cum plătește. Odată însă n'are de unde, și se întemplă să-și mai cadă și altă lipsă în casă, haid mai face un împrumut mic. Așa azi, așa mâine, nici nu simte cum în doi-trei ani s'a încurcat, de numai advocații și toba îl mai pot descurga, vînzîndu-și averea pe care a agonisit-o în zeci de ani, pe când nu făcea împrumuturile cele ușor de plătit, sau pe care au câștigat-o părinții lui muncind o vieată întregă. Am accentuat la acest loc acest lunecuş grozav pe luciul acestei gheți primejdioase, cu scop de a arăta cauza pentru care în timp foarte scurt s'a înființat în diferite ținuturi românești, *Reuniunile de împrumutare și păstrare*, numite și bănci sau institute de bani.

Cărturarii poporului nostru au observat povîrnișul pe care a apucat poporul nostru, de aceea pentru a împedece întru-cât se poate, ori a zădărnici chiar de tot, ajungerea averilor românești în mâni străine, s'au pus și ei pe lucru, și alătura de băncile străine au întemeiat bănci românești; nu pentru-ca să 'și-1 robească lor, ci ca poporul nostru la casuri de lipsă să aibă de unde împrumuta, și împrumutînd se poată rămîne *neatîrnător*, și dacă s'ar întempla că cutare ori cutare va scăpăta și averea lui va trebui se cadă în mîna băncii, se nu cadă în a unui străin, ci tot în a unui frate. Acesta este scopul celor peste 60 de bănci românești, ce s'au format în timpul din urmă. Prin înființarea lor a scăpat poporul de robia materialicește a băncilor străine și de sugerea până la sânge a cămătarilor. A trebuit foarte mult să lupte primii bărbați români cu pricepere în această cauză cu nepăsarea unora, ba mulți nici nu voiau a crede, că se va pute aduna dela poporul nostru sărac suma recerută pentru înființarea unei bănci, s'a dovedit însă, că *mulți împreună, multe pot face*.

Napoleon-cel-Mare a zis odată: »Îmi trebuiesc trei lucruri, ca să cuceresc lumea întregă. 1. Bani. 2. Bani. 3. Bani! Și așa este. Ai avere, ușor ai și domnia asupra lumii, mai mari ori mai mici, după-cum 'ți-e dat, din jurul tău.

După poporul nostru se bate toată lumea să fie domn peste el. Ear' un mijloc mai tare pentru a-1 pute ține legat, nu este, ca a 'ți-1 robi materialicește.

Omul sărac și necăjit se pleacă înaintea ori-și-cui. Prin înființarea băncilor românești, poporul nostru este scăpat de aceasta robie!

Băncile românești formează o frumoasă și însemnată avere națională, și binefacerile lor sînt numeroase.

Prin înființarea de bănci, pe lângă că omul la timp de lipsă și pentru întreprinderea de lucruri folositoare, are de unde împrumuta, mai este și împrejurarea că poporul se poate deda și la păstrare, anume punînd din mult mult, din puțin puțin, la aceste bănci, sumele acestea nu numai că vor fi mai cu siguranță, ca d. e. în fundul lăzei, sau sub pragul ușei, ci ele se vor mări prin interesele ce dau după ele institutele.

Reuniunile de agricultură și economie au de scop să dea după putință

un avânt mai frumos agronomiei și economiei de vite, să caute isvoare noue de câștig poporului nostru. Între puținele Reuniuni de soiul acesta ce le avem noi, vrednică de amintit e »*Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului*«. (Va urma.)

Știri economice

Tarifă moderată pentru transportul sămințelor. Ministrul de comerț în conțelegere cu cel de agricultură a prolongat favorul ce-l aveau agricultorii de a folosi o tarifă moderată la transportul de sămințe. Prolungația s'a făcut până la finea lunii Aprilie și tarifa se poate folosi la transportul sămințelor de: grâu, săcară de primăvară, urez, ovės, precum și pentru crumpele de sămânță.

Curia contra usurei de bucate. De curând ne-am ocupat în un articol mai lung despre ne mai pomenita usură de bucate ce se face cu deosebire în părțile bănățene. Acum amintim, că tribunalul din *Biserica-albă* în două cazuri a pus sub acuză pe doi agenți pentru *usură de bucate*. Agenții au apelat susținând, că ei au făcut numai *negof*. În zilele aceste Curia a pertractat recursul și a constatat, că într'adevăr s'a făcut usură de bucate și astfel a *aprobat sentința tribunalului din Biserica-albă*.

După această decisiune se vor începe procesele contra usurei, — deci agricultorii nostri păgubiți *să recurgă imediat la scutul legii* și să nu se lase pradă usurarilor fără suflet.

Încasările e. f. ung. de stat. s'au urcat în luna Ianuarie la suma de 6,582.400 fl. Față de aceeași lună din anul trecut se arată o creștere de 2% (atunci numai 6,449.231 fl.); provenită acum aproape exclusiv din urcarea circulației de mărfuri.

Prețul unui pom de soi bun. Sub această rubrică aflăm în »*Praktischer Wegweiser*« nr. 3 din 1896 înregistrată știrea, că în Wirtenburgia ivindu-se lipsa de a mări (lărgi) terenul unei gări, tocmai pe locul de lipsă pentru lărgire se afla un pom mare și frumos, care a trebuit să fie răscumpărat. Proprietarul a pretins pentru el ca preț de răscumpărare suma de 3000 de mărci (1800 fl. v. a.) și a documentat această pretensiune cu socotelile purtate într'o carte asupra venitului, ce-i aducea pomul în fiecare an, arătând că venitul corespunde întocmai dobândei anuale dela un capital de 3000 de mărci. Pe baza aceasta a și căpătat prețul cerut.

Stațiuni de armăsari se află în comitatul Sibiului în următoarele comune: Alțina, Brad, Hosman, Cristian, Șura-mică, Marpod, Apold, Sibiu, Șelimer, Săsciori, Sebeșul-săsesc, Slimnic, Nocrichiu, Roșia și Vurpăr. În fiecare din aceste stațiuni se află câte mai mulți armăsari.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Didactica în școala poporală.

Când e vorba de învățat, avem să cugetăm la două persoane, una care dă învățătura și una care primește învățătura, adică: învățătorul și învățăcelul. Învățătorul are să se întrebe: ce să învețe? și cum să învețe? Aceea-ce ne spune cum se face ceva, să numește »regulă« și cine voește să instrueze pe cineva, trebuie să se îndrepte după anumite reguli sau principii. Urmează deci întrebarea, că învățătorul școlii poporale, de unde are să-și câștige regulile sau principiile după cari să învețe pe copii în școală?

Ori-ce adevăr se poate afla în două moduri: sau prin experiență, sau prin cugetare. Cele mai multe adevăruri s'au aflat din experiență, prin întâmplare, dar' s'au aflat adevăruri de-adeptul și prin cugetare, de pildă: Parafulgerul l'a aflat prin cugetare renumitul Franklin. Pedagogia încă stă din o anumită sumă de adevăruri, cari parte sunt aflate prin experiență și parte prin cugetare. Știința regulilor și a principiilor de învățământ se numește »didactică«.

Didactica se împarte: în *teoretică* și în *practică*. Dacă un învățător cunoaște toate regulile și principiile de învățământ, despre acela se poate zice, că are teoria didacticei: adică el e didactic-teoretic; dacă un învățător nu numai că știe regulile didactice ci el știe cum să aplice în școală, știe face întrebuințarea de lipsă din ele, atunci se zice că învățătorul e didactic-practic, adică: el are arta sau măiestria didacticei practice.

Pentru învățătorul școlii poporale sunt de mare lipsă cunoașterea ambelor părți, atât a didacticei teoretice, cât și a celei practice.

Însăși legile școlare positive cer, ca învățătorul școlii poporală să aibă cualificațiunea nu numai a teoriei, ci și praxa didacticei.

Didactica se mai împarte: în *universală* și în *specială*. Didactica universală se numește acea parte, care cuprinde regulile ce se pot aplica la ori-ce obiect de învățământ, ear' didactica specială se numește aceea, care cuprinde regulile și principii de acelea ce se pot aplica numai la unele obiecte de învățământ. Învățătorul are lipsă a le cunoaște pe toate, eu însă deocamdată m'am decis a scrie în prețutul nostru organ »*Școala Română*« deocamdată despre: *Didactica universală*.

V. O. Buzgărdcanul, învățător.
(Va urma.)

Însemnătatea disciplinei școlare.

(Urmare și fine.)

Datorință are educatorul a supune pe fiecare elev, fără nici o considerare sau excepțiune, fiindcă numai așa își va pute pune o basă solidă educațiunii, mai luând în vedere, că nu poate să existe o educațiune fără respect, un respect fără autoritate, și nici autoritate fără regulă, căci numai cel-ce știe să se supună, va ști să comande. A ști comanda însă e o artă, care nu succede

ori-și-cui, și care numai cu greu, pe lângă o lucrare sîrguincioasă, continuă serioasă și prin un zel deosebit ne-o putem însuși.

Fiindcă conceptul »*disciplină*« ușor poate da ansă la neînțelegeri, încât unii auzindu-l pot să gândească la vre-un fel de pedeapsă, de aceea pentru a nu fi rău înțeles mă voi explica.

Știm, că pruncii când vin prima-ora la școala poporală, aduc cu sine o mulțime de datini și porniri rele, astfel că educarea rea și nepotrivită deoparte, ear' de altă parte influențele din afară, într'atâta au stricat pe bieții copilași, încât putem zice, că numai corporal-minte sunt desvoltați, ear' cultura morală le lipsește aproape cu totul.

Luând în vedere scopul școlii poporale, învățătorul ca se poată face din școlarul seu om în înțelesul strict al cuvântului, încă dela prima cunoștință se va născu a delătura toate scăderile și înclinările spre rău ce le-ar ave elevul, folosindu-se învățătorul de tot ce e recomandabil pentru ajungerea scopului în astfel de cazuri, ce până acum, spre durerea și întristarea noastră, sunt atât de multe.

Nisuința aceasta a învățătorului de a delătura și stîrpi din școlari însușirile rele și rușinoase, o numim *disciplină*, și fiindcă această disciplină se folosește în școală, pentru aceea se numește disciplina școlară. *Deci sub disciplina școlară înțelegem toate întocmirile și măsurile cari au de scop ca se desvoalte între pruncii școlari simțul de supunere și de ordine.*

Importanța disciplinei în educațiunea generală este destul de bine cunoscută, fiindcă ea este cel mai aprig și mai sigur mijlocitor de a forma *caractere*, ear' nouă caractere ne trebuie, căci ele susțin vaza și respectul națiunilor.

Caracterele firme sunt profeții cei mai sinceri, cari ne vestesc înflorirea, bunăstarea, prosperarea și înaintarea noastră, precum și a fiecărui popor, apriat știind, că un popor fără caracter este demn de disprețul tuturor.

Copilul, care încă din cea mai fragedă etate se va deprinde a respecta legile școlare, sigur mai târziu devenind matur, va ști respecta și alte legi, și din contră, aceia cari încă de mici nu sunt supuși disciplinei, crescând, pe lângă cele mai mari nisuințe și strictete ale superiorilor lor, nu vor pute ca să-și dedee și supue unei discipline firme, asigurându-ne că din astfel de indivizi născându-se o să formăm oameni de onoare, cetățeni devotați, soldați bravi și sinceri, adică nu o să putem forma caractere.

Eată dar' ponderositatea și însemnătatea disciplinei școlare, fără de care nu putem să ne asigurăm și să contăm la un timp mai fericit. Să susținem deci disciplina și să nu uităm, că »o școală fără disciplină, e ca o moară fără apă«, — sau după *Disterweg*: »o bună disciplină, face mai mult decât o învățare bună«.

Bistrița, la 23 Ianuarie 1899.

Teodor A. Bogdan,
învățător român.

Statutele

„Reuniunii funebre a învățătorilor sëlăgeni“.

§. 1. Scopul Reuniunii.

a) ajutorarea membrilor Reuniunii la cas de moarte, spre scopul înmormântării;

b) a contribui la promovarea scopurilor filantropice;

§. 2. Mijloacele spre atingerea scopului Reuniunii sânt:

a) taxele anuale cari incurg dela membri și donațiunile făcute de unii binefăcători;

b) câștigurile ce vor incurge din aranjarea unor petreceri și sortituri spre scopul Reuniunii;

c) foloasele câștigate prin tipărirea și vinderea unor opuri.

— Aranjarea sortiturilor, însă conform legilor și ordinațiunilor financiare, va fi a se însinua respectivelor autorități spre câștigarea concesiunii.

§. 3. Numărul membrilor Reuniunii se statorește în sumă cea mai mică de 60, și dela acest număr în sus poate crește în sumă nehotărâtă.

§. 4. Membru al Reuniunii poate fi începând dela înființarea Reuniunii în interval de un an, fiecare învățător de pe teritoriul comitatului Sëlăgiu împreună cu soțiile lor, fără deosebire de gen, religione, națiune și etate — dela acest termen în sus, numai acei învățători pot fi membri, cari vor fi în funcțiune și n'au trecut peste etatea de 50 de ani.

§. 5. Doritorii de a fi membri la Reuniune, au să se însinue la cassarul Reuniunii și pe lângă cvită a solvi 2 coroane taxa de înscriere.

— Cassarul însinuă pe cei înscriși la direcțiune, care decide asupra susceperii.

§. 6. La dorința direcțiunii, individul însinuat e dator a-și documenta starea sanitară prin atestat medical.

§. 7. La cas de denegarea susceperii membrului însinuat, banii solviți în înțelesul §-ului 5 i-se reintore.

§. 8. În contra denegării susceperii, respectivul poate recurge la adunarea generală,

§. 9. Membrul suscept primeste o cărtică subscrisă de director și secretar, provăzută cu sigilul Reuniunii, în care cvitează taxele de membru, solvite.

§. 10. Fiecare membru numai sub numele seu propriu poate fi indus în registrul membrilor.

§. 11. Reuniunea își începe activitatea cu un capital de 200 coroane câștigate prin aranjarea unor petreceri cu joc și a unor jocuri de tombolă.

— Suma aceasta împreună cu sumele taxelor de membri la olaltă, formează fondul Reuniunii.

§. 12. Fiecare membru solvește o taxă anuală de 2 coroane, care sumă e dator a o solvi cassarului în primul pătrar al anului.

§. 13. Membrul, care taxa provăzută în §-ul 12 dela termenul acolo provăzut nu-și o solvește, sub titlul de spese și percente, e dator a solvi pe toată luna 10 fileri, și dacă nici în al treilea pătrar de an nu-și satisface datorinței, prin direcțiune pe lângă punerea în prevedere ai posibilității se face atent la exchiderea din Reuniune,

devenind provocat la solvirea în termen de 15 zile.

— După espirarea fără succes al acestui termen, direcțiunea îl poate eschide din Reuniune.

Decisiunea de eschidere motivată se comunică în scris cu membrul eschis, căruia în 15 zile îi stă în voe a apela în contra acestora la adunarea generală.

(Va urma.)

Despre foaia pedagogică.

De pe Murăș, Febr. 1899.

Când s'a ivit în coloanele »Tribunei« ideia edării unui suplement pedagogic la »Foaia Poporului«, deodată s'a ivit și o dispută pro și contra punerii în vieață a acestei reviste, ce ar umplă un gol prea simțit la toți învățătorii nostri.

Am petrecut cu interes și atențiune toate desbaterile și deși îmi propusesem a nu intra în desbatere, totuși trebuie să o fac această, pentru-că vëd, că unii dintre domni combatanți și-au părăsit terenul național, trecând cu totul pe cel confesional.

Începutul l-au făcut unii învățători gr-cat. în coloanele »Tribunei«, combatând aparițiunea aceluia suplement pedagogic. Aceasta apoi a dat naștere, după-cum știm, la »Foaia Școlastică« în Blaj.

Acestor învățători le-a secundat în coloanele »Tribunei Poporului« unii învățători bănațeni, apărând interesele »Foi Pedagogice« din Sibiu.

Din această reese, că »divide et impera« la noi are aderenți, sau separatismul e pus mai pe sus de interesul comun.

Adorez religiunea în care am născut și crescut și mă închin ei mai pe sus de toate, însă cauza aceasta fiind comună, de ce să nu o tractăm din punct de vedere românesc, și de ce să nu avem un organ comun, care să fie privit cu aceeași mândrie și bunăvoință de învățătorul gr-cat. ca și de cel gr-or.? și întors pentru-că frați sântem și fii ai aceleiași mame.

Basat pe acest principiu, la chestiunea suplementului pedagogic, despre care discutați, ar trebui, dlor învățători, să vă dați seamă de timpul și împrejurările în cari trăim, — de scopul și interesul imens, ce ați trage din apariția lui, prin perfecționarea în ale școlii și de marele scop ce urmărim ca Români pe terenul pedagogic.

O atare foaie pedagogică numai servicii bune ne-ar pute face, cari ne-ar servi ca material solid la clădirea mărețului edificiu »perfecționarea învățătorului român și a școlii sale«, la care neamul întreg cu atâta îngrijire lucrăm.

Să spunem însă adevărul: pentru așa ceva ne lipsește interesul și spriginul ce se cere dela noi.

Acestea ne fac ca să discutăm un lucru, — o cauză comună, — a cărei scop este sfânt și în jurul căreia fără șovăire, ar trebui să ne grupăm cu toții din toate punctele de vedere.

Suplementul proiectat nu a apărut, dar totuși onor. Redacțiune, cu considerare la împrejurările noastre, a deschis o rubrică în »Foaia Poporului« pentru chestiuni școlare, pentru-ce îi

împărtășim recunoștința și mulțumita noastră.

Chemarea învățătorului român este a educa și a instrua. Așadar' după numele ce-l purtăm acestea au să aibă aceeași direcțiune basată pe religiositate și moralitate. Pentru-că știut este, că studiile teoretice, ce se predau în preparamdii sânt numai o simplă direcție, cu cari mergem pentru perfecționare în vieața practică.

Acî însă — ca să ținem cont de progresul lumii — trebuie să avem și să susținem foi de specialitate.

E drept că noi am avut și avem atari foi, durere însă — că deși în jurul aceloră s'au grupat puteri excelente pe terenul pedagogic — totuși acelea *din cauza neinteresării corpului didactic dela școalele românești* și a inteligenței noastre, după câțiva ani de vieață au apus din cauza deficitului și a abonamentelor restante, cari în general sânt cauzele încetării foilor noastre.

V'o spun din experiență, că o atare foaie de specialitate pedagogică e foarte rău spriginită, și dacă scrutăm apoi ne vom convinge, că o abonează tot numai al 16—20-lea învățător și al 60—80-lea preot, dacă nu mai rău, ba se pot găsi tracte protopopești unde nici învățător, nici preot și nici chiar protopopul nu au nici o foaie de specialitate pedagogică. Afară de acestea advocații nostri și cealaltă inteligență nu spriginesc cauza de loc, sau foarte puțin.

Aceasta este o icoană fidelă.

Eată dar' din aceste cauze trebuie ca învățătorimea să iee inițiativa în interesul seu propriu pentru progresarea sa. Nu să ne combatem unul pe altul, fără cu amândouă mâinile să primim oriși-ce, când e vorba de progresul nostru intelectual.

Chestiunea foi pedagogice cu aceasta n'a încetat, câtă vreme sântem la culmea chemării, datori sântem ca să vorbim de ea, ba să o punem pe un teren de discuție mai larg și anume: *pe ce cale am pute ajunge la un organ pedagogic mai mare, mai general și mai bogat?!*

Acesta a fost punctul de mănecare, când s'a făcut propunerea cu scoaterea unui suplement pedagogic lângă *Foaia Poporului*. După principiul dela »mic la mare« și cu puteri unite lucruri mari putem face.

Din aceste premise răspunsul prea ușor se poate afla.

În coloanele »Tribunei« s'a zis: că se cere dela învățătorimea noastră abnegațiune, interes și sacrificiu.

Tot aceasta o zic și eu în interesul nostru și al școlii române, pentru care scop vin a descoperi o modestă propunere: că *prin inițiativa conducătorilor chestiunii pedagogice să cerem spriginul întregii națiuni pentru a crea un fond*, din care apoi să se poată redacta o foaie pedagogică, care să corăspundă în toată privința misiunii sale și aspirațiunilor pedagogice, grupându-ne apoi — fără șovăire într'un cuget și într'o simțire: învățători, preoți, advocați — inteligența și poporul în jurul aceluia focalar științific, spriginindu-l din răspuneri materialicește și moralicește, prin ce am face ca organul nostru pedagogic să vieze cu națiunea română.

Călimdarul săptămânei.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele	
	Dum. Lăsat. de carne, gl. 6, sft. 6.	răs. ap.		
Dum.	21 Păr. Timoteiu	5 Frideric	6 31	5 29
Luni	22 † Af. M. SS. Eugen.	6 Victor	6 30	5 30
Mărti	23 S. M. Policarp	7 Toma Ap.	6 26	5 34
Merc.	24 † Af. cap. S. Ioan B.	8 Ioan Bogos.	6 24	5 36
Joi	25 Păr. Tarasie Arch.	9 Francisca	6 22	5 38
Vineri	26 Păr. Porfirie Episc.	10 40 Mucenici	6 20	5 39
Sâmb.	27 Păr. Proc. Decap.	11 Heraclie	6 18	5 41

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 21 Februarie: Alămor.
Luni, 22 Februarie: Vințul-de-sus.
Mărti, 23 Februarie: Ciachi-Gărbăn.
Mercuri, 24 Februarie: Szilágy-Nagyfalu.
Vineri, 26 Februarie: Poiana-sărată.
Sâmbătă, 27 Februarie: Hadad.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sînt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatură română și cultura poporului român”

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzînd cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

PIVNITA MÖNCHHOF

renumită de mulți ani

OFERE

din cauza edificării unor noue pivnițe depositul seu de vinuri pentru ațară.

Vin de coline, 1898, litra à 18 cr.

Vin bun de masa, 1896, litra à 24 cr.,

precum și cele mai fine vinuri de desert: Risling, Pinotgrico, Smoi-nong, Som, Leányka, Bikavér roșu și Oporto.

Vînzătorilor li-se fac prețuri reduse

Cu stimă:

Ludovic Fronius.

[7] 3-4

Descrierea Ardealului.

Cine voește să cunoască frumoasa țeara a *Ardealului*, și cu deosebire *Munții-Apuseni*, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui Silvestru Moldovan anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murșului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni,

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sînt facute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, isvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarele noastre au apreciat în cuvinte elogioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română.

„Liga română”, scrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descripție a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicațiune unei trebuințe ce într'adevăr se simția la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.

Comande se pot face la

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru bisericile și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

[8] 4-

